

GRONINGER

ALGEMEEN

VOOR

STAD GRONINGEN

COURANT.

DAGBLAD

DE

EN OMMELANDEN.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag, den 23 Junij 1843, des voormiddags te elf uren, in een der appartementen van het Provinciehuis te Groningen, zal, door den STAATS-RAAD, GOUVERNEUR VAN DE PROVINCIE GRONINGEN, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der Leden van de GEDEPUTEERDE STATEN, in het bijtijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in deze Provincie, onder nadere approbatie, worden aanbesteed:

- 1.) Het herstellen van den 1 Julij 1843 tot den 30 Junij 1844 onderhouden van de Herken, behorende tot de Haven van de Zoutkamp.
- 2.) Het verhoogen, bepalen en begraven van een gedeelte van de grooten weg der 2de klasse no. 1, tusschen Groningen en Ulrum, enz.
- 3.) Het onderhouden van den Grindweg van Middelstum tot de Loppersummer klapbrug, van den 1 Julij 1843 tot den 1sten Junij 1844.
- 4.) Het herstellen van de beschouwing wederzijds Baumatil aan het Kanaal in Groningen naar Stroobos, lengt 108 ellen.
- 5.) Het doen van eenige herstellingen aan het Verlaat de Gaarkeuken, gelegen in het Kanaal van Groningen naar Stroobos.
- 6.) Het bestraten van het Jaagpad langs een gedeelte van de Keijzenstraat aan de Noordzijde van het Kanaal buiten de Aaport te Groningen; en
- 7.) Het doen van dagelijks voorkomend onderhoud, met de reparatie, enz. aan de lokalen en meubelen van het Provinciaal Gerechtshof, en de Arrondissements Regtbank met de Conciërgewoning, enz. binnens Groningen, te rekenen van den 1 Mei 1843 of tot met ultimo April 1844.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en Ophod. De Bestekken, waarnaar de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen, boven en behalve aan het Ministerie van Binnenslandsche Zaken in 's Grazenhage en in het Provinciehuis te Groningen, ter lezing liggen: te Groningen, in den Doelen, bij de kasteleins van de Leen, Eekhoff, Wedw. Boutheek en de Wedw. de Jonge, alle aan de Groote Markt; voorts in het Blauwe Paard, bij den kastelein Fisser, in de Zon; bij den kastelein Rasker, op den loek van het Ameland; in de Stads Herberg en in de Alena; te Zoutkamp, bij den kastelein Fisser; te Wiersema, bij den kastelein Elinga; te Wiersema, bij den kastelein Fisser; te Bedum, bij den kastelein J. J. Weg; te Appingedam, bij de kasteleins Hoekstra, Wiersema en de wedw. T. Steenhuis; te Delfzijl, bij de kasteleins Wets, Hazenhoek, de weduwe Roelofsma, Rome'ing en Smilt; te Marlenstok, bij den kastelein Meirra; te Zuidbroek, bij den kastelein Monkhof; te Winschoon, bij den kastelein Wiersema; te Nieuwe Schans, bij den kastelein Smilt; te Griepkerk, bij den kastelein de Boer, en te Zuidhorn, bij de wedw. Ossenlijk.

De aanvraag in loco zal plaats hebben den vierden dag vóór de aanbesteding, zullende voorts bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en bij den Ingenieur van Essen, te Groningen, nadere Informatie te bekomen zijn.

Groningen De Staatsraad, Gouverneur voornoemd: den 7 Junij 1843. RENGERS.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad Groningen maken bekend, dat het STAATS VALLAAT te ZUIDBROEK op MAANDAG, den 19 Junij aanstaande, zal worden AFGEVAND tot het doen van herstellingen aan het zelfde; zullende diensvolgens de SCHEEPVAART door het gemeld VALLAAT en de BRUG tot nadere aankondiging zijn GESTREMD.

GRONINGEN den 12 Junij 1843.
Burgemeester en Wethouders: H. DE RANITZ.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: J. H. M. HORA SICCAMA.

SCHUTTERIJ.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad Groningen, — gezien hebbende art. 10 en 11 der Wet van den 11 April 1827 (Staatsblad no. 17), alsmede art. 11 van Zijner Majesteits besluit van den 21 Maart 1823, houdende reglementaire bepalingen tot invoering der Wet;

Gezien de missive van den Heer Staatsraad, Gouverneur dezer Provincie, gedagteekend den 6 Junij 1843, no. 7, houdende, onder anderen, bepaling van de dagen, waarop de Loting ten behoeve der Schutterijen, in onderscheidene Gemeenten in deze Provincie, zal plaats hebben, —

Brengen hij deze ter kennis der belanghebbenden, dat gedachte LOTING in deze Gemeente zal plaats hebben in het Raadhuis dezer Stad, op WOENSDAG, den 21 Junij 1843, des voormiddags te 9 uren.

Burgemeester en Wethouders voornoemd herinneren de belanghebbenden wijders, dat hij het 11de art. der bovengemelde Wet van den 11 April 1827 bepaald is, dat zij, die verhoinderd mogen worden in persoon bij de Loting te zijn, zich aldaar door een Gemagtigde kunnen doen vertegenwoordigen, of dat, geen Gemagtigde aldaar verschijnende, de Loting zal geschieden door een der Leden van de Commissie van het Plaatselijk Bestuur, onder wier opzicht de Loting plaats zal hebben, en dat hij gedachte Loting aantekening zal worden gehouden van de bij gedachte Lotingstelling, die de ingeschrevenen zullen vermeerderen, krachtens art. 3 en 86 der Wet, te kunnen aanvoeren; waarom het voor hen, die zoodanige redenen tot vrijstelling meenen te kunnen opgeven, van belang is, in 'igen persoon of door het zenden van een met hunne omstandigheden wel bekenden Gemagtigde, bij de Loting tegenwoordig te zijn.

Eindelijk worden de ingeschrevenen verwittigd, dat de Alphabetische Lijst, waarop de namen der ingeschrevenen zijn gebragt, voor de belanghebbenden ter visie zal liggen ter Stads Secretarij, op Dingsdag aanstaande, den 20 Junij, des voormiddags van 9 tot 12 uren, en des namiddags van 3 tot 6 uren.

En opdat deze kome ter kennis van een iegelijk, die zulks mogt aangaan, zal dezelve worden geplaatst in de Groninger Courant, en aangeslagen, waar zulks te doen gebruikelijk is.

Gedaan in het Raadhuis te Groningen, den 12 Junij 1843.

Burgemeester en Wethouders: H. DE RANITZ.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: J. H. M. HORA SICCAMA.

ITALIE.

ROME den 20 Mei.

Het weder is hier zeer veranderlijk: op het koele regenachtige weder zijn plotseling warme Julijdagen gevolgd. Met die dagen zijn er zwermen sprinkhanen verschenen, die de velden van Palo, aan het westelijke zeestrand, verwoesten. In zwarte wolken hebben zij zich ook op het gewas van Campagna, aan deze zijde van het gebergte, geworpen. De Regering heeft vele honderden personen aangesteld, om deze oadeelge insecten te verdelgen, doch zonder enig gevolg; hun getal neemt steeds toe. De Paus heeft daarom bevolen, om, door gebeden in de kerken, de goddelijke hulp tegen die landplag af te smeeken.

Voor het Hof van appél te Bologna heeft de volgende belangrijke rechtszaak gediend. In het einde van het jaar 1841 verdrween de heer Antonio Gagnirao, een rijk koopman van Ferrara. Na eenigen tijd vond men zijn lijf in het bosch met alle teekenen van geworgd te zijn en met verschillende kwetsuren en kneuzingen, die aanduiden, dat hij zich bij zijn sterven tegen een of meer personen moest verdedigd hebben. Het vermoeden viel gelukkig terstond op de ware schuldigen, twee personen, die reeds vroeger in handen der justitie geweest en door Gagnirao in zijne dienst gebruikt waren. Toeti en Reglucci bekenden terstond de misdaad, maar dat zij daartoe geboord waren, en wel voor weinig geld. Het was door de eigene schoonvater van Gagnirao, mevrouw Birgando, weduwe van eenen rijken landeigenaar, eenen vrouw niet minder merk-

waardig door hare groote schoonheid, dan door hare talenten en geest. Deze beschuldiging verkreeg eenige waarschijnlijkheid, naardien Gagnirao een testament gemaakt had, waarbij hij de twee kinderen van de weduwe Birgando tot zijne universele erfgenamen had aangeseld, in geval hij zonder nakomelingen kwam te sterven, en dat hij kort geleden het voornemen had opgevat, om een zoon dienstmaagd te huwen. Zij werd gevat en met hare medeplichtigen en beschuldigers voor het crimmele Hof te Ferrara gebragt, alwaar de aanklagt door vier andere getuigen zoo versterkt werd, dat er bij de registers geen twijfel overbleef. Zij werd met de beide moordenaars tot een voorheeldige doodstraf veroordeeld, d. i. met het hofvoegsel, van voor de deur eener kerk met den strop om den hals hoete te doen en eenigen tijd aan de kaak te staan. Er werd door de drie veroordeelden aan het Hof te Bologna geappelleerd. Men twijfelde niet aan de bekrachtiging van het vonnis, en hare advokaten rekenden zich gelukkig, indien zij de straf het naast aan den dood voor haar hadden kunnen verwerven. Dan wat gebeurt er? Vier getuigen hadden in de eerste instantie gedeponceerd, dat de weduwe Birgando haren schoonbroeder door Toeti en Reglucci had doen vermoorden. Van deze vier stierven er twee hinnen natuurlijke dood weinige dagen vóór het begin der debatten te Bologna; de derde deed denzelfden morgen eenen val van zijn paard, die hem deed omkomen. De vierde, een molenaar Carlizzi, stelde zich voor het Hof en herhaalde zijne vroegere verklaring. Daar de omstandigheden in dit geval bijzonder zwaarwichtig waren, wakte de President hem ernstig op, om wél te bedenken, wat hij zeide. Carlizzi hief daarop zijne handen ten hemel en zeide, dat, zoo hij geene waarheid gesproken had, de dood hem terstond treffen mogt. Op deze woorden viel hij ter aarde, door een doodelijke beroerte getroffen. Men kan zich voorstellen, welk eenen indruk dit maakte; de zitting werd opgeheven en uitgesteld tot den volgende morgen. In de zitting van dezen dag gaf het Hof een arrest, hetwelk de weduwe niet schuldig verklaarde en de doodstraf over Toeti en Reglucci uitsprak. De fiskaal eischte echter, dat de gevangene vooreerst nog zes maanden zoude opgesloten blijven, ten einde waargenomen te worden, en voor het geval, dat men nieuwe bewijzen tegen haar vinden mogt. Hare advokaten verzetteden zich tegen deze buitengewone bepaling, welke evenwel door het Hof aangenomen is, daar deze maatregel in het belang der openbare orde was. Zij werd dien ten gevolge weder naar hare gevangenis gebragt.

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

BERLIJN den 31 Mei.

Men spreekt hier van het afwijzen van eenen geestelijke, wien, bij zijn aanzek om tot superintendent benoemd te worden, van hooger hand zoude zijn geantwoord, »dat men hem dezen post niet aanvertrouwen kon, omdat hij Vrijmetelaar was." Hoe dit rijmen kan met de bekende, door den nu zaligen Koning te weeg gebragte, opneming eenschoonen persoons in de orde der Vrijmetelaars, kunnen wij ons niet verklaren. In allen gevalle zal, als de zaak gegrond is, dezelve veel opspraak verwekken.

Een schilder alhier, de heer Meyer, heeft eenen toestel tot verhoeding van het begraven van schijndooden uitgevonden, die zeer vernuftig is uitgedacht, met weinige kosten samen te stellen en op ieder enkel graf gemakkelijk aan te wenden is. De heer Meyer heeft zijne uitvinding openbaar gemaakt, en door middel van bijgevoegde teekeningen zeer aanschouwelijk voorgesteld. Van hooger hand is den uitvinder reeds in vliegende bewoordingen de eervolste goedkeuring ten deel gevallen.

Van den 4 Junij. In den ochtend van den 2 dezer is een der boeken van den toren te Mariëkerk te Koningsbergen van hoven tot beneden afgescheurd en ingestort. Geen mensch is daarbij getroffen en de nabij gelezene gebouwen zijn slechts weinig beschadigd. Het nog staande gedeelte van den toren, omstreeks drie vierden van denzelfden uitmakende, dreigde, volgens de laatste berichten, mede te zullen instorten, weshalve de bewoners van de nabij gelezene huizen deze ontruimd hadden. — Het hovenste gedeelte van den toren was in het vorige jaar vernieuwd, maar sedert eenigen tijd had men in het oude muurwerk belangrijke scheuren en afwijkingen waargenomen, en men zou nu eerstdaags tot het bevestigen en versterken van dit wrakke gedeelte van den toren, door middel van ankers, zijn overgegaan.

FRANKFORT den 6 Junij.

Aan de Oostenrijksche spoorwegen, zoo ten zuiden als ten noorden van de hoofdstad, arbeiden tegenwoordig 40,000 werklieden, en dit aantal zal eerlang tot 60,000 verhoogd worden. In het jaar 1845 zal de weg tot Praag voltooid wezen. Van Ollmutz tot Hochenstadt (een afstand van 6 Deutsche mijlen) is de aardebaan gereed, en van daar tot aan de grenzen van Bohemen zijn 21600 werklieden bezig.

Naar luid van een bijzonder bericht uit Rome, van den 18 Mei, waren destijds de geschillen tusschen den R. Stoel en de Portugesche regering geheel en al verveerd, en verwachtte men, dat de Paus dit in het eerlang te houden consistorie zoude aankondigen. Daarentegen zouden de zaken der Russisch-Poolsche Kerk denkelijk niet door den Paus aangeroerd worden uit hoofde van de nieuw aangevangene onderhandelingen. De berichtgever voegt er bij, dat de Spaansche regering in den laatsten tijd stappen gedaan heeft, om de betrekkingen met den Pauselijken Stoel weder op een' vriendschappelijken voet te brengen.

Terwijl het tabakrooken in Duitschland bij kinderen in gebruik komt, zoo is er in het kanton Wallis, in Zwitserland, een wet, volgens welke niemand vóór zijn 25ste jaar mag rooken, zelfs niet als men vroeger gehuwd is; dewijl bevonden is, dat het rooken voor jongere lieden nadeelig voor de gezondheid is.

Van den 7den. De aanhoudende regens hebben in Italië, met name in Abruzzo, aan de helling der bergen verscheidene aardstortingen te weeg gebragt. Oostwaarts van de stad Vasto, niet verre van de zee, is een oppervlakte van een Italiaansche mijl in het vierkant en met dezelve een weg, welks aanleg 27,000 daalders gekost had, verzonken. Op het gebied van Roccamontepiano vernielde een aardval tien, te Guigliano vijftienveertig huizen en te Viola het geheele dorp.

AKEN den 5 Junij.

Naar men verneemt, heeft ons stedelijk bestuur een verzoekschrift aan Z. M. gerigt, ten einde Hoogstedszels invloed bij de Deutsche Bondsvergadering te bezigen, om de speelbanken in de onderscheidene Deutsche badplaatsen te gelijk te doen afschaffen. Het is nauwelijks nootig te zeggen, dat deze stap algemeen toegejuicht wordt. Alleen vindt men eenige bedenking in het lot van onderscheidene begonnen en op speelswinst gegronde gebouwen.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN den 5 Junij.

Zekere dr. Pusey, hoogleraar in de Hebreeuwsche letterkunde aan de hoogeschool te Oxford, welke zich sedert eenigen tijd eenen naam heeft gemaakt door het verkondigen van leerstellingen, welke eenigermate tot die der Roomsche-Katholieke Kerk overhellen, is dezer dagen, ter zake van een gehoudene predikatie, door de bestuurders der hoogeschool ter verantwoording geroepen, en, na onderzoek van de door hem ontwikkelde stellingen, voor den tijd van twee jaren in de uitoefening zijner kerkelijke bediening geschorst.

Toen de Koning van Hannover, op Vrijdag alhier aankwam en op de kade voor het tolkantoer aan land stapte, hadden zich ongeveer 700 personen om hem heen verzameld. Hij drong door de vergaderde volksmenigte en werd door gefluit en gejuif ontvangen. Te midden van het daardoor ontstane gedruisch hoorde men een' der aanwezigen aan de omstanders met luider stem toevoegen: »Fluit dien armen grijsaard niet uit! Danken wij liever God, dat hij niet Koning van Engeland is geworden!" Dit gezegde werd door een luid gejuif begroet. Er is nog nimmer een dergelijk onthaal opgemerkt. De Koning van Hannover, op zijnen geboortegrond voet aan wal zettende, had zijnen hoed afgezet, doch niemand der aanwezigen volgde zijn voorbeeld.

Van den 7den. Omtrent de bewegingen in Ierland zijn getre nader belangrijke berichten ontvangen, dan dat het, nabij Dungannon, tot een gevecht gekomen is tusschen de Protestanten of zoogenoemde Oranjiëden en de voorstanders van de herroeping der Unie. Volgens de bladen der behoudende partij, trokken de eersten, uit de naburige plaatsen, naar Dungannon op, maar bijna zonder vaandels of leuzen, om aldaar een vergadering van voorstanders der Unie bij te wonen, toen zij door een groote menigte aangevallen werden, die zij echter, door anderen bijgestaan, weldra niteen dreven. Verwoed over den aanval, en over de bewijzen van wredeheid hunner tegenstanders, koelden zij hunne wraak aan zeventien woningen, welke verbrand of op een andere wijze vernield werden. Sedert waren, tot wederwraak, de huizen van verscheidene Protestanten aangetast en eenige menschen mishandeld.

Een rekenaar heeft, men weet niet regt op welke gronden, uitgereijerd, dat sedert de schepping der wereld omtrent veertienduizend miljoenen menschen in onderlinge oorlogen omgekomen zijn. Natuurlijk volstaat het bij zoodanige berekeningen, zich tot ronde sommen te bepalen. Om het ontzettende der zaak nog meer te doen uitkomen, geeft hij op, dat, indien al deze menschen, nog in leven zijnde, elkander met uitgestrekte armen bij de hand hielden, zij een zeshonderd en achttalen grootere oppervlakte dan die der aarde zouden beslaan; dat zij, het gewigt van ieder mensch, dooreengerekend, op een centenaar gesteld zijnde, negenenzestig miljoenen tweemaal honderd en vijftigduizend engelsche tonnen wegen zouden; en wat van soortgelijke verhoudingen meer is!

De zeilpakkethoot Great Britain is den 31 Maart, op hare reis tusschen Liverpool en New-York, na de hevigste stormen, midden in zee gezonken. Gelukkig zijn de equipage en passagiers door een Amerikaansch schip gered.

De laatste tijdingen uit Indië worden in Engeland vrij algemeen als gunstig beschouwd. De Times blijft wel nog volhouden, dat het in bezit nemen van het landschap Sind een onregteerdigheid is geweest, maar betoogt toch tevens, dat die vergrooting van het grondgebied van het Britsch-Indische rijk voordelig is, vermits daardoor de Indus voor de Britsche scheepvaart voor goed is geopend. In zoo verre wordt dus de nieuwe overwinning, die sir C. Napier op de nog overgeblevene vijanden van het Britsch gezag in het landschap Sind heeft behaald, luidte toegejuicht, vermits men hoop koestert, dat daardoor dit gezag voor goed aldaar gevestigd zal zijn. Minder gunstig denkt men in Engeland over de jongste tijdingen uit China. Men houdt een hervatting der vijandelijkheden aldaar geenszins voor onmogelijk, en meent, dat de Chinezen de harde slagen, die zij geleden hebben, reeds te zeer vergeten zijn. Daarbij beklagt men zich, dat de magt, die de Engelschen op de Chinesche kusten bijeen hebben, reeds zoo zeer is verminderd.

Van den 8ten. In de laatste Dingsdag te Dublin gehouden vergadering van het afscheidings-genootschap heeft de commissie, die belast was met het opmaken van een adres aan het volk van Ierland, haar eerste verslag uitgebragt, hetwelk door den president D. O'Connell werd voorgelezen. Het daarin doorstrahlende hoofdoel is in de eerste plaats het herstel van een afgescheiden en plaatselijk Parlement in Ierland met eenen nieuwe inrigting van het Iersche gemeentehuis, overeenkomende met den geest des tijds, zoo als eenen nieuwe verdeling van het getal der leden, verandering in de distrikten, door welke die leden worden gekozen, en geheime stemming. De afscheiding van iedere kerk in Ierland, Katholieke, Episcopaal-Protestantsche en Presbyteriaansche, van den Staat wordt verklaard een van de groote voordeelen te zijn, welke uit de afschaffing der Unie zouden voortvloeien; men verlangt, dat de inkomsten der geestelijke goederen geheel en al aan de kerk worden terug gegeven, om dezelve alsdan uitsluitend te doen strekken tot liefdadige einden en algemeene opvoeding. In de tweede plaats herstel der regterlijke onafhankelijkheid van Ierland.

Verscheidene andere magistraatspersonen hebben hunne demissie van lid der vredescommissie aan den Ierschen lord kanselier ingezonden.

FRANKRIJK.

PARIS den 6 Junij.

De Gedeputeerden hebben dezer dagen beraadslaagd over eenen aanvraag van gelden, ten einde de Fransche koloniën op het vaste land van Indië, welke zich in een' zeer verachtenden toestand bevinden, te hulp te komen. Het is daarbij gebleken, dat ook in dat oord verkwisting van penningen heeft plaats gehad, en dat onderscheidene lieden hunne bijzondere belangen, ten koste van de kolonie, hebben bevorderd. — De Kamer heeft de voordragt, met eenen kleine meerderheid, verworpen.

Men wil hier weten, dat O'Connell Ierland in 300 distrikten heeft verdeeld, — dat in elk derzelve een afgevaardigde zal worden benoemd, — dat deze lieden zich, onder zijne voorzitting, in Dublin zullen vereenigen, — aldaar petitiën aan het Parlement opmaken, waarbij de intrekking der Unie wordt verlangd, en welke petitiën door ettelijke honderd-duizenden zouden worden geteekend, — en dat die afgevaardigden zich tevens zullen bezig houden met het ontwerpen eener constitutie voor geheel het eiland.

Volgens bepaling van den minister van oorlog, zullen zeshonderd militaire veroordeelden, uit het depôt van Belle Ile, naar Algerië gezonden worden, om aldaar aan de openbare werken te arbeiden.

Onder de papieren, in de tent van *Abd-el-Kader* gevonden, bevindt zich, zegt men, een brief van den Keizer van Marokko, waarin blijkt, dat deze den Emir ondersteuning toezond, en het vervoer over zijn grondgebied van wapenen en ammunitie toegestaan, welke, altijd volgens gerucht, van Engelschen oorsprong zouden geweest zijn.

— Van alle kanten komen berichten uit de departementen in wegens de verwoestingen, door de hevige onweers en stortregens op den 1 dezer maand aangerigt.

— In de *Phare des Pyrénées* van den 4 Junij leest men als volgt: De Madridsche dagbladen van den 31 Mei, ons door buitengewone gelegenheid geworden, bevatten tijdingen uit Grenada tot den 27 Mei des middernachts. Op dat tijdstip, zegt de *Correspondent*, duurde de beweging in die stad voort. Te Madrid bracht men het gerucht in omloop, dat Cadix eene beweging had gemaakt in den geest van Grenada. De municipaliteit van Almeria heeft den 26sten een adres aan den Regent gericht, om hem te herinneren, dat de pronunciamiento van September gemaakt is, om de parlementaire regten voor alle inbreuk vrij te waren, en dat het vertegenwoordigende gouvernement alleen kan blijven bestaan door daarin te volharden. Men meent te weten, dat de heer *Mendizabal* tot minister van binnenland, zaken zal worden benoemd en dat de portefeuille van financiën in dit geval aan den heer *Gambas* zal worden opgedragen. Er bestaat vrees, dat de stad Lugo in open verzet met de Regering zal komen; het stadsbestuur, de nationale garde en vele ingezetenen dier plaats hebben een verzoeken aan het Congres gericht; hetzelfde is gedagteekend den 24 Mei op het plein der constitutie.

— Er worden in de omstreken van het Pantheon, op den berg St. Geneviève alhier, het hoogste punt van de stad, groote verwoestingen gemaakt; de heilige zijde van de stad, waar de water uit de bron van Grenada te ontspannen. Indien er zich een genoegzame voorraad van dit water in de vergaarbakken bevindt, zal hetzelfde aan de huisgezinnen van het kwartier der voorstad Saint Marceau uitgedeeld worden.

Van den 9den. De ministeriële nieuwsbladen deelen de volgende berichten uit Spanje mede: Te Malaga is eene nieuwe insurrectie uitgebroken, de junta heeft zich op nieuw geconstitueerd, de intendente van Grenada is vermoord de beweging duurt voort, de studenten hebben de wapenen opgevat. De gisting is op alle punten groot. Niettemin was Madrid op den 1 Junij nog rustig.

Heden ochtend was het gerucht verspreid, dat het Gouvernement gisteren berichten uit Madrid van den 3 Junij had ontvangen en dat een begin van insurrectionele beweging zich in de hoofdstad had geopenbaard. Indien dit zoo is, begrijpt men niet, waarom die berichten niet zijn bekend gemaakt.

Onder dagteekening van den 2 Junij schrijft men uit Barcelona als volgt:

Wij hebben eenen brief uit Andalusië voor ons liggen; daarin wordt verzekerd, dat Sevilla, Grenada en Jean de beweging van Malaga hebben ondersteund; ook verhaalt men, dat Murcia, Alicante en Carthage van de voorbeelden van de provincie zijn gevolgd. De dappere kolonel *Prism* stond gisteren in den vroege ochtend aan de spits van 4000 man infanterie, 4 stukken geschut en 50 ruiters nabij de rivier, welke naar Taragona loopt; in die stad, welke thans in zijn bezit moet zijn, heeft de groote opgewondenheid. Het schijnt, dat *Milans* met eene andere kolom in de richting van Vals is vertrokken; in het die stad omvangende gebergte zijn aanzienlijke strijdkrachten georganiseerd. Men meent te weten, dat de troepen, die op Malaga lagen, naar Garcia zijn overgelopen.

De tot heden bekende insurrecties zijn die van Grenada, Almeria en Malaga, maar niets bevestigt voor als nog die van Lugo, Ferrol en Coruna. Het ministerie twijfelt niet, al deze wanorde te zullen kunnen bedwingen en de minister van binnenland, zaken *Gomez de la Serna* veronachtzaamt niets, om dat deel te bereiken. Overigens wordt hij door den heer *Oligario de las Cuevas*, minister van marine, volkomen ondersteund. Aan de korpsen artillerie en genie is te kennen gegeven, dat zij zich redden gereed houden, om op het eerste bevel te kunnen marcheren; zelfs spreekt men van het vertrek der Regenten naar Grenada, wanneer de drang der omstandigheden zulks vorderde, maar naar allen schijn zal die reis niet plaats hebben; want de opstand zal wel zonder zijne medewerking worden gedempt.

BELGIE.

BRUSSEL den 8 Junij.

Uit Aken wordt, dd. 5 Junij, het volgende geschreven:

Van goederhand vernemen wij, dat Z. M. de graaf van Nassau in den loop van dezen zomer naar ons stad zal komen en dat hij gedurende eenigen tijd het nabij deze stad gelegen landgoed Rabe, de eigendom der gravin, zal bewonen. Ook verwacht men, ten einde de baden te gebruiken, de Koningin der Nederlanden, terwijl de Koning een zijner kasteelen in het Luxemburgsche zal betrekken.

Van den 9den. HH. MM. zijn den 6den te Arlon aangekomen, en aldaar door de bevolking en de stedelijke regering met geëdrift en eerbewijzen ontvangen. De heer *Gallé*, lid van den regerings-raad van het groothertogdom, heeft zich naar die stad begeven, om HH. MM. namens Z. M. den Koning Groothertog te begroeten. De gouverneur der provincie was in de vergadering van de Stenden te Luxemburg aanwezig, en werd door den heer *Gallé* vervangen. — Genoemde Stenden-vergadering is den 6den door den gouverneur, in naam van Z. M. den Groothertog, met eene aanspraak geopend.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE den 7 Junij.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen eene Koninklijke hoofschaap ten geleide van een ontwerp van wet, tot tijdelijke voorziening in de behoeften van de schatkist (en waarvan wij den inhoud reeds in ons vorig nummer hebben medegedeeld).

Dit ontwerp, met de daartoe behorende memorie van toelichting, wordt ter overweging aan de afdeelingen verzonden.

Zijn ontvangen brieven van de heeren *Repelaar*, van *Tuyl*, van *Hees*, van *Helme*, van *Nagell*, *Star*, *Baumann*, van *Rappard* en *Mutsaers*, kennis gevende, dat zij, ter gevolge van dringende, besigheden, of uit hoofde van familiezaak, verhandeld worden de Vergadering bij te waken. — Aangenomen voor kennisgeving.

Is ingekomen een brief van den heer *Fogelin* van *Glabbe*, die kennis geeft, dat hij, uit hoofde van bijzondere omstandigheden, zich genoodzaakt ziet, zijn ontslag als lid der Kamer te nemen. — Van dit genomen ontslag zal, ingevolge het Reglement der Kamer, aan Z. Exc. den minister van binnenlandse zaken kennis worden gegeven.

De Vergadering wordt tot nadere bijeenroeping gescheiden.

— Het *Nederlandsch-Nieuwsblad* behelst heden het volgende artikel:

» De *Arnhemse Courant* van heden vraagt, of het waar is, dat door Z. M. *Willem Frederik* graaf van Nassau aan den minister *Roekhuizen* f 50,000, voor bewezen diensten, zouden zijn ten geschenke gegeven.

» Reeds sedert verscheidene weken wisten wij, dat het gerucht van die vermeende gift alhier en elders in omloop was, doch, even als wij ten aanzien van zoo menigvuldige andere prestaties en vertellingen doen, meenden wij ook, dat het zoo even vermaelde gerucht geene opzettelijke tegenspraak verdiende. Daar echter thans de *Arnhemse Courant* heeft kunnen goedvinden, de aandacht des publieks op deze zaak te vestigen, zoo hebben wij ten allen overvloede getracht te weten, wat daarvan was, en zijn wij gemagtigd geworden, om te verklaren, dat het van allen grond ontbreekt. — Het behoort tot die duizende onwaarheden, welke spoedig vergeten zouden worden, indien niet sommige dagbladen er genoegen in vonden, dezelve in hunne kolommen op te nemen.

Van den 9den. De vijfentwintigste vergadering der Evangelisch-Luthersche synode is gisteren geopend door Z. Exc. den

minister van Staat, belast met de generale directie voor de zaken der Hervormde kerk, enz., vergezeld door den heer secretaris-generaal en adviseur van dit departement. De leden dezer synode zijn: drs. J. Decker *Zimmerman*, van Utrecht, president; G. F. Sarterius, van Amsterdam, vice-president; J. C. Loman, van Amsterdam, secretaris; R. T. F. Reudler, van 's Gravenhage, secund. secretaris; prof. J. T. Pluschke, van Amsterdam; drs. J. G. E. P. Fortmeyer, van Rotterdam; H. J. Matthes, van Leiden; J. G. Liemar, van Haarlem; G. Eckhart, van Groningen; de heeren mr. A. J. Lublink, van Amsterdam; H. F. Eyden, van Amsterdam; J. C. Glasbergen, van Amsterdam; C. A. L. Sander, van Rotterdam; J. P. Mond, van 's Gravenhage en J. G. Onnen, van Utrecht.

— De *Vrijmetselaarslogie Union Frédecie*, welke gedurende bijna drie jaren niet gewerkt had, is eergisteren avond plegtig geïnstalleerd in haar nieuw lokaal aan het hotel van Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden. Z. K. H., Grootmeester Nationaal en Achtbare Meester der loge *Union Frédecie*, heeft bij die gelegenheid in persoon het voorzitterschap bekleed. Na afloop der werkzaamheden zijn al de vergaderde broeders, namens Z. K. H., uitgenoodigd op een broederlijk banquet, in de danszaal van het hotel aangerigt. Dit banquet, waarbij gulheid en gepaste vrolijkheid voorzat, heeft tot in den vroege morgen voortgeduurd en is door Z. K. H. tot het einde toe bijgewoond.

— Bij besluit van den 29 Mei j.l. heeft Z. M. bepaald, dat de gouden medailles, bij het koninklijk besluit van den 24 Mei 1832 omschreven, ter zake van aanmoediging of bevordering der koopk-inënting, niet meer zullen worden toegewezen, dan nog over het jongst verlopen jaar 1842. Tevens is het genoemde besluit van 1832 in dusselvs geheel ingetrokken en buiten werking gesteld door Z. M. heeft zich overgehouden, om, bij uitnoodiging, de dienaren te vereeren en met goed gevolg behoorde diensten, ter zake van de koopk-inënting, door het toekennen eener gouden medaille te vereeren. De bepalingen ter bevordering van het meer algemeen gebruik der koopk-inënting, zoo als die vervat zijn in het koninklijk besluit van den 18 April 1818, blijven dienonverminderd, behalve de reeds ingetrokene en buiten werking gestelde artikelen 9 en 10, van volle kracht. — Dit tegenwoordige besluit is genomen uit overweging, » dat de, nu door eene ondervinding van meer dan 40 jaren, gestaafde waarde der koopk-inënting, zoo als voorbehoedmiddel tegen, al ter wijziging van de natuurlijke kinderpok-ziekte, geheel voldoende kan geacht worden, om elken van Zr. Ms. onderdanen aan te zetten, om dezelve zich ten nutte te maken, en genoegzame zedelijke aansporing aan de geneeskunst-oefsnaren aanbiedt, om dezelve te bewerkstelligen en te bevorderen, zonder dat daartoe verder aanmoediging, door het toekennen van openlijke eereblijken van gouvernementswege, sonde noodzakelijk behoeven geacht te worden.

Van den 9den. Bij besluit van den 9 Mei heeft Z. M. aan den heer H. Cornets de Groot, laatste resident op Java, thans met verlof hier te lande, op deszelfs verzoek en onder toekenning van pensioen, een eervol ontslag uit de Indische dienst verleend.

— Morgen te 2 uren zal de Tweede Kamer der Staten-Generaal eene zitting houden.

Heden hebben de afdeelingen zich bezig gehouden met het onderzoek van het ontwerp, betreffende de uitgifte van nieuwe schatkistbiljetten.

— Men verzekert, dat in eene der laatst gehouden vergaderingen van den ministerraad zou besloten zijn tot het zoo veel mogelijk vereenvoudigen van de werkzaamheden aan de onderscheidene departementen van algemeen bestuur.

Van den 10den. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden heeft de Voorzitter medegedeeld, dat tot rapporteurs benoemd zijn:

Voor het ontwerp tot tijdelijke voorziening in het te kort over 1841 en 1842 de heeren: *Ferweij-Meyen*, van den Bosch, van *Akerlaken*, van *Rechteren* en van *Rijckboven*; en Voor het ontwerp tot wijziging van de structuur der Algemeene Rekenkamer de heeren: van *Pinkney*, van den Bosch, van *Akerlaken*, *Roost* en van *Rappard*.

De commissie tot de verzoekschriften heeft verslag gedaan op eenige in hare handen gestelde stukken, onder anderen op een adres van den raad van administratie der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, die zich beklagt over de moeilijkheden en belemmeringen, welke de Wet van den 19 Mei 1841, betreffende de onteigening ten algemeene nutte, oplevert. De commissie stelt voor, dit adres ter griffie neder te leggen, en het bij afschrift te verzenden aan HH. Exc. de ministers van justitie en van binnenlandse zaken.

Na eene korte woordenwisseling daaromtrent, wordt het voorstel der commissie met eene meerderheid van 36 tegen 3 stemmen aangenomen. Tegen hebben gestemd: de heeren *Roost*, *Ferweij-Meyen* en *Schoonveld*.

De Vergadering is tot nadere bijeenroeping gescheiden.

Gisteren zijn de afdeelingen vergaderd geweest over het ontwerp van wet tot tijdelijke voorziening in de behoeften der schatkist. Heden is de centrale afdeeling reeds vergaderd geweest, om haar voorloopig verslag over dat ontwerp op te maken. Er zijn, naar men verneemt, onderscheidene bedenkingen tegen het ontwerp gemaakt, terwijl er ook vele inlichtingen nopens den vroegeren en lateren achterstand gevraagd zijn.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft bekend gemaakt, dat de Kamer van vacatie in dit jaar heurteelings zal worden gepreïsideerd door de heeren mr. A. W. Philips en W. B. Donker *Curtius van Tienhoven*, president en vice-president respectievelijk van den Hoogen Raad, en voorts zal bestaan uit de heeren mrs. D. Westenberg, T. B. van Herzele, jhr. F. Beelaerts van Blokland, W. H. Hofstede, E. R. van Welderen baron *Rengers*, L. A. Lichtenvolt en F. de Groot, raden in den Hoogen Raad.

Dat deze Kamer hare terechtzittingen zal houden tweemaal ter week, des voormiddags te 11 uren, en wel op Maandag en Dingsdag, den 3 en 4 Julij, op Vrijdag en Zaterdag, den 14 en 15 dito, op Maandag en Dingsdag, den 17 en 18 dito, op Vrijdag en Zaterdag, den 23 en 24 dito, op Maandag en Dingsdag, den 31 Julij en 1 Augustus, op Vrijdag en Zaterdag, den 11 en 12 dito, op Maandag en Dingsdag, den 14 en 15 dito, op Vrijdag en Zaterdag, den 25 en 26 dito, en op Maandag en Dingsdag, den 28 en 29 dito.

Zullende de Kamer van Strafsaken, na de vacatie, hare zittingen weder beginnen op Maandag, den 4 September, en de Civile Kamer op Woensdag, den 6 der maand.

NIJMEGEN den 9 Junij.

Voor eenige dagen werd geneeskundige hulp ingeroepen bij zekeren daglooner *Wilhelmus Antonius Wouters*, alhier, van wien het spoedig bleek, dat hij aan watervrees leed, aan welke ziekte hij 11. Woensdag morgen bezweek. Ten gevolge van gedaan onderzoek bleek het, dat *Wouters* voor bijna twee maanden eenen hond had begraven, welken men thans vermoedt, dat aan dolheid gestorven is, even als twee andere honden, in die nabuurschap, bij welke zich dezelfde verschijnselen hadden geopenbaard; destijds heeft men gemeend, dat deze honden ten gevolge van vergiftiging gestorven waren. Een jongetje, aan de Hunnerpoort wonende, destijds door eerstgenoomden hond gebeten, is onder geneeskundige behandeling, doch schijnt geene nadeelige gevolgen van dien beet te ondervinden. Bij publicatie van het stedelijke bestuur is het vastleggen der honden bevolen.

— Men verneemt, dat, nog in den loop van dit jaar, eene nieuwe wet op de schutterijen zal worden voorgedragen.

— Op den spoorweg tusschen Amsterdam en Arnhem, in de nabijheid van laatstgemelde stad en wel op het landgoed Dreijer, heeft weder een betreurenswaardig ongeval plaats gehad. Zekere *Luthers Willemse*, een braaf daglooner en vader van twee kinderen, te Arnhem, was aldaar, verleden Dingsdag,

voor de eerste maal werkzaam en belast met het mennen van twee paarden voor eenen zwaar geladen zandwagen. Met het uithalen van de lijn, had hij het ongeluk te struikelen; en met zijnen regter arm en zijn regter been onder den wagen te geraaken met dat gevolg, dat de arm genoegzaam geheel afgeknelde en het been deerlijk verwond werd. De arm, die slechts met eene enkele pees aan het ligchaam was verbonden gebleven, is afgesneden en zal vermoedelijk nog hooger moeten worden afgezet. Men twijfelt ook zeer aan het behoud van het been.

UTRECHT den 8 Junij.

Omtrent den meteorsteen, nabij den Gagdijk gevonden, van welken wij in ons vorig nummer melding maakten, verneemen wij nog, dat dezelve 2½ Ned. ponden weegt, en in uitwendig aanzien geheel overeenkomst met dien, welke bij de Blaauwkapel gevonden is. Waarschijnlijk zijn beide steenen brokstukken van een grooter ligchaam, hetwelk in de lucht onder een geweldig gekraak is uiteengeborsten, zoodat het te vermoeden is, dat er in de nabijheid dier plaatsen nog meerdere fragmenten gevallen zijn.

Van den 10den. Uit 's Gravenhage schrijft men van den 10 Junij:

» Vrij algemeen wordt verzekerd, dat de heer *Roekhuizen* zijn ontslag genomen heeft als minister van financiën. Reeds worden onderscheidene Staatslieden genoemd, die hem zouden opvolgen.

» De Raad der ministers moet in de laatste dagen drukke en zeer langdurige bijeenkomsten gehouden hebben.

(*Utrechtsche Courant*.)

Op de Harddraverij te Grijskerk, den 10 deser gehouden, dong men met 12 paarden om het fraai gouden Horlogie, hetwelk behaald werd door KORN. HOEKSTRA.

GIFTEN den 7 Junij. Door de eigenherfen, stamgeregtigde colatoren voor de predikantsplaats alhier, te heden ter vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van den wel eerv. heer F. H. Heerespink, in leven predikant alhier, geformeerd navolgende alphabetisch gestelde nominatie: 12tal, prodikanten *Braams*, te Nieuwe Schans; *Ebbings*, te Oude Lemmer; *Heerespink*, te Gasselte; *Hemmes*, te Eext; *Huisinga*, te Grootegast c.a., beroepen te Wilder-vank; *Liefstuck*, te Odoorn, en *Schults*, te Steen, en de kandidaten *Bruins*, bij het prov. kerkbestuur van Groningen, te Groningen; v. *Dijk*, idem van Gelderland, te Zwolle; *Lasturgson*, idem van Vriesland, te Coevorden; *Mitterier Lofvers* (bij herstemming tegen *Hofkamp*), idem van Drenthe, te Middelstum; *Wetsels*, idem van Zeeland, te Meppel; 6tal: *Braams*, *Heerespink*, *Hemmes*, *Huisinga*, *Liefstuck* en *Schults*, waaruit met eenparige stemmen tot predikant te Gieten is benoemd de wel eerv. heer J. B. Heerespink, prodikant te Gasselte.

Het schijnt, dat de *Kunstbeschouwingen*, door CHN. den lezers der Groninger Courant aangeboden, voor ditmaal een einde hebben genomen. Thans zij het ons vergund een enkel woord daarop te laten volgen. Wij zijn niet van plan die beoordeelingen voort voor voet na te gaan, maar wij willen hier slechts omtrent één enkel stuk ons protest inleveren tegen het oordeel van CHN. die, na dat stuk eenmaal reeds veroordeeld te hebben, in het laatste no. zijner kunstbeschouwingen nog eens daarop terugkomt, en ten deele iets van de vroegere onbillijkheid wijst en verzacht, maar toch dit stuk uitkipt, als om in een boven alles sprekend voorbeeld aan te toonen, wat men niet had moeten inzenden. Het is no. 291 der nagekomene stukken, 't welk CHN. omzigtiglijk niet anders aanduidt, dan als een prozaisch, zeer prozaisch taferel uit het dagelijksche leven.

Maar wat is het dan nu, dat in dit taferel wordt gegist? Is het de uitvoering? is het tekening, of kleur? Neen, in tegendeel wordt daaraan eenige lof, hoe spaarzaam ook, toegekend. Wat dan? 't is de keuze van het onderwerp, die omtrent den kieschen smaak der inzender een ongunstig oordeel doet vellen, » in verband met de gevoelvollen ziel der schoone sekse, » zoo als de fijne ironie van CHN. luidt.

Eene soortgelijke aardigheid hadden ook de stukken van Mej. HENR. TEMMINCK uitgelekt. Welke vrouw, die eenig gevoel voor de schoonheid heeft, zou niet de strengste, mits grondige kritiek als een eerbewijs beschouwen in tegenoverstelling der vernederende toegeliktheid, welke CHN. boezert uit welgemeende beleefdheid, misschien, haar bewijst! Wie ooit het keurig penseel van eene RACHEL RUYSON, van zoo menige andere verdienstelijke schilderes heeft bewonderd, zal te gereeder ons toestemmen, dat, moet al uit den aard der zaak het geel der kunstbeoefenende vrouwen veel geringer zijn, dan dat der mannen, toch voor deze geen andere maatstaf mag worden gebezigd bij 't beoordeelen hunner kunstvoortbrengselen, dan voor gene. Heeft HENR. TEMMINCK stukken ingezonden, die volstrekt of ook maar betrekkelijk slecht zijn, men schrome niet, in het belang der kunst, — en tevens in het eigenlijk belang van Mej. TEMMINCK zelve, die stukken openlijk af te keuren: maar heeft zij aanleg en talent, geeft zij bewijzen — zoo als ons werkelijk toeschijnt het geval te zijn, — van vooruitgang, men toone dan met oordeel en billijkheid en het gebrekkige, en het goede aan, dat zij verder te vermijden of aan te kweken heeft.

CHN. zegt te regt, dat men bij beoordeeling der absolute waarde van een schilderstuk geenerlei acht behoort te slaan op personen of omstandigheden, op jaren, op kunne, op stand of beroep. In ons kleine land kan dat niet te dikwerf, niet te luide herinnerd worden: maar indien men dit als regel stelt, blijven men zich ook gelijk in de toepassing van dien regel. Had CHN. dit gedaan, de attische scherts over de gevoelvollen ziel der schoone sekse ware te huis gebleven.

No. 291, eene moeder voorstellende, bezigt haar kind te kammen, werd inderdaad naar een' ouden meester gekopieerd, op, naar wij meenen, zeer gelukkig gekopieerd. Maar, wij willen de blaam van onkieschheid, door CHN. op de inzender geworpen, niet op haar voorbeeld terug schuiven; wij vragen alleen: is die blaam gegrond?

Zeker is het sterk aanraden van vrienden niet zonder invloed geweest op het inzenden van dit stukje. Wij durven verzekeren, dat er zijn onder die vrienden, die, even als de vervaardiger zelve, den hoogsten prijs stellen op ware kieschheid en reinheid, maar die tevens een' innigen afkeer hebben van die verkeerde, valsche kieschheid, welke in het beschaafd, maatschappelijk leven, zoo vele dwaaheid leidt, zoo veel onwaarheid, zoo veel ongeluk in haar gevolg heeft. Vrijlijk, het is niet altijd onder de minst-beschaafde volken dat de conventionele begrippen omtrent kieschheid en zuiverheid — van smaak zoo wel als van zeden, — het meest in strijd zijn met de hoogste, de ware kieschheid zelve. Onwillekeurig komt ons hier de groote Engelsche dichter voor den geest, wiens kiesch en sijn gevoel niet verdragen kon » eene vrouw te zien eten, » en die naïve lomphed er bijvoegt, dat hij » het vleugeltje van de kip liever zelf at, » maar wiens kieschheid hem niet verhinderde het afscheidslied ter pers te geven, waarvan wij voorwaar al het schoone gevoelen, maar 't welk onder geen ander oog had moeten komen, dan dat der diep gekrenkte gade, aan wie het gewas — » En wij gaan verder, en denken, — of zijn wij hier te ernstig? — en denken aan SIMON en zijne verontwaardiging over de onkieschheid van den Heer, die gedoogen kon, daer, aan een' openlijken maaltijd, eene vrouw, eene zonde-res, zich aan zijne voeten kwam nederwerpen, en er geen schande in zag, openlijk hier, van die arme, de ootmoedighulde aan te nemen, welke diep berouw en innige, dankbare vereering haar immer konden ingeven.

Wie de menschen kent, wie, niet met zelfgenoegzame, hoogmoedige verachting, maar met een gereinigd oog en met een humaniteit den verdorven toestand des maatschappijken levens gadesloeg en betreurde, die weet, dat er ever dit onderwerp vele en vreeselijke dingen te zeggen zijn.

Maar wij bedwingen ons en keeren van het groote en algemeene nog eens terug tot het kleine en bijzondere. En dan verklaren wij, geenerlei onkieschheid te kunnen vinden, noch in de handeling der moeder, noch in de voorstelling daarvan, noch vooral in de wijze dier voorstelling, — de laatste vinden wij

ORDERDENDAM
den 10 Junij 1843.
Uitgevaardigd door
Namen der Bestuurders,
M. J. VAN DER WOUDE,
Secretaris.

DECLASSIFIED BY: 6032
DATE: 01-10-2013